

פלישות ביולוגיות בישראל - מאפיינים, השפעות ודרכי התמודדות

ע"ר
החברה להגנת הטבע
אגף שימור סביבה וטבע

ד"ר עפרי גבאי, החברה להגנת הטבע

ראשי פרקים

- (1) הגדרות - מין זר, מין פולש, שלבי פלישה
- (2) תכונות של מינים פולשים - אילו תכונות ביולוגיות ואקולוגיות מאפשרות למינים זרים לפלוש ?
- (3) דינמיקה של מינים פולשים - דפוס ההתפשטות במרחב לאורך זמן וההשלכות מבחינת ממשק ויישום תכניות טיפול
- (4) השפעות אקולוגיות ואנושיות - כיצד משפיעים מינים פולשים על המערכות האקולוגיות המקומיות ועל האדם
- (5) היבטים ייחודיים לישראל - בתי גידול "נפלשים" במיוחד
- (6) דרכי התמודדות - מניעה, ביעור נקודתי, בקרה

מינים זרים

מין או תת מין המתפשט אל מעבר לתחום תפוצתו

ויכולת ההפצה הטבעיים שלו באמצעות האדם

מינים פולשים

מין זר המתבסס בבית גידול או אקוסיסטמה חדשים, **תוך**
שהוא משנה אותם ומאיים על המגוון הביולוגי המקומי

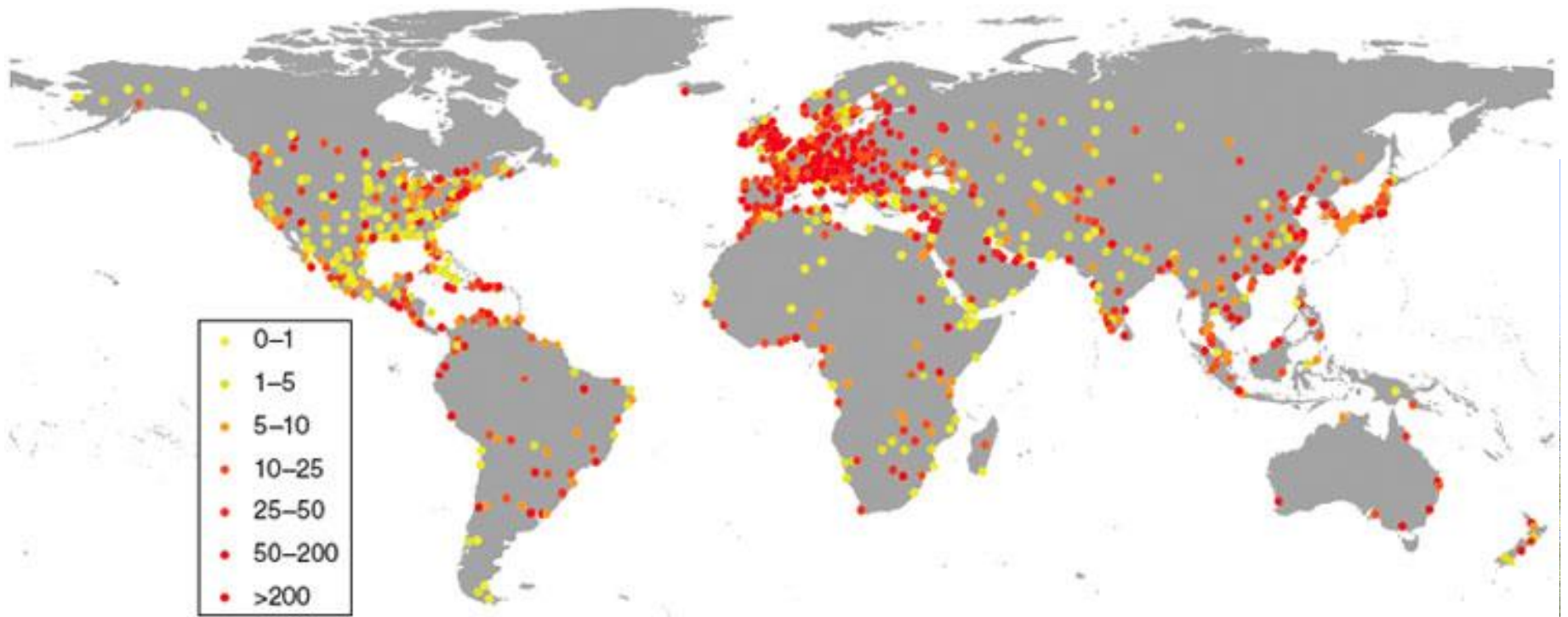
האם כל מין זר הוא מין פולש?

לא!

מינים פולשים הם רק המינים אשר בתהליך ההגעה לבית הגידול החדש וההתבססות בו פוגעים במערכת האקולוגית ובמינים המקומיים.

הגלובליזציה מאיצה פלישות

מפת סיכון לפלישות ע"פ נתוני טיסות ואקלים
הצבע מסמן את מספר נחיתות של מטוסים מארצות עם אקלים
דומה

מינים מתפרצים

מינים מקומיים המתרבים באופן לא מבוקר לאחר שינויים מעשה ידי האדם, משתלטים על שטחים גדולים ודוחקים מינים אחרים

מיני הצומח המתפרצים העיקריים בישראל

שם עברי	שם מדעי	אזור ההתפרצות	הערות
מלוח קפח	<i>Atriplex halimus</i>	כביש מס' 1 ליד אבו גוש; מצפון לקיבוץ להב	בצפון הנגב נעשה ניסיון לבדוק את ערך מלוח קפח כצמח מספוא
מלחית מבאישה	<i>Salsola imbricata</i>	אזור אילת	הופכת בשנים האחרונות למין שולט בצידי דרכים ובשטחים מופרים
אורן ירושלים	<i>Pinus halepensis</i>	הרי ירושלים, רמות מנשה, הגלבוע	העץ משתלט על שטח שמורת נחל קטלב לאחר שריפה. כנ"ל בשמורת הר חורשן ובהר הגלבוע
טיון דביק	<i>Inula viscosa</i>	אזור השרון	התפרץ לאחר עבודות תשתית
עירית גדולה	<i>Asphodelus ramosus</i>	גבעות לכיש	יצרת אוכלוסיות רבות פרטים עקב רעייה כבדה
שומר פשוט	<i>Foeniculum vulgare</i>	גבעות לכיש	יצר אוכלוסיות רבות פרטים עקב רעייה כבדה

מתוך: ז'אן-מארק דופור-דרור (2008) מסמך מדיניות בדבר שימוש במינים זרים

הוגדרו 3 שלבי פלישה ראשיים של צמחים:

'מזדמן' צמח זר המסוגל לפרוח, ולעיתים אף להתרבות, אך אינו מסוגל לייצר אוכלוסייה בת קיימא.

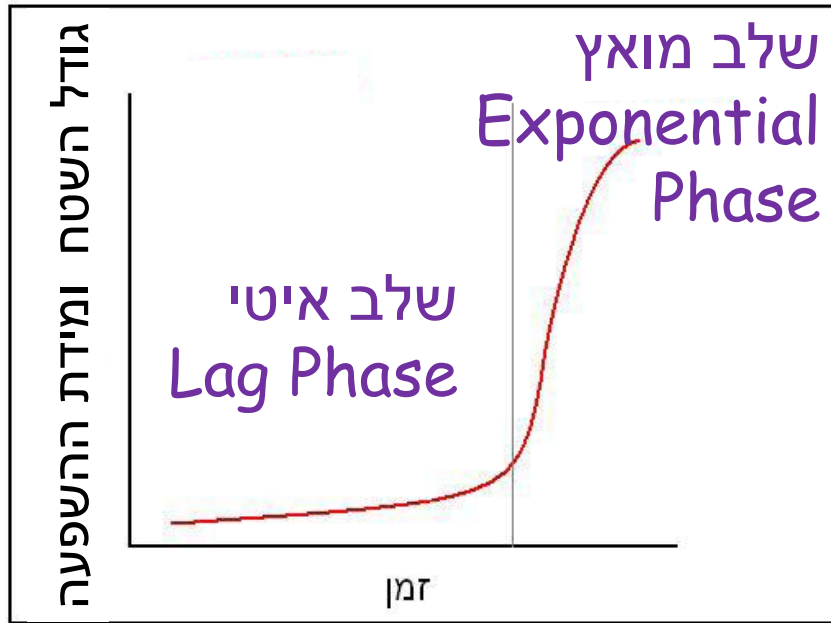
'מאוזרח' צמח זר היוצר אוכלוסיות שמתחדשות ללא עזרת אדם ולאורך תקופה של 10 שנים לפחות

'פולש' צמח 'מאוזרח', שיוצר כמות גדולה מאוד של צאצאים נושאי זרעים, המופצים למרחקים גדולים מאוד מהפרטים המשמשים מקורות זרעים.

קצב הפלישה הוא מעל 100 מ' מנושאי הזרעים תוך 50 שנה, או לפחות שישה מ' תוך שלוש שנים לצמחים בעלי קנה שורש זוחל

שלבי התקדמות הפלישה הביולוגית

?

המין נצפה לראשונה מחוץ לבית גידולו הטבעי

המין מבסס אוכלוסייה בת קיימא בבית הגידול

המין מתפשט לבתי גידול חדשים

המין משפיע על הסביבה החדשה

הגעה

התבססות

התפשטות

השפעה

הגעה

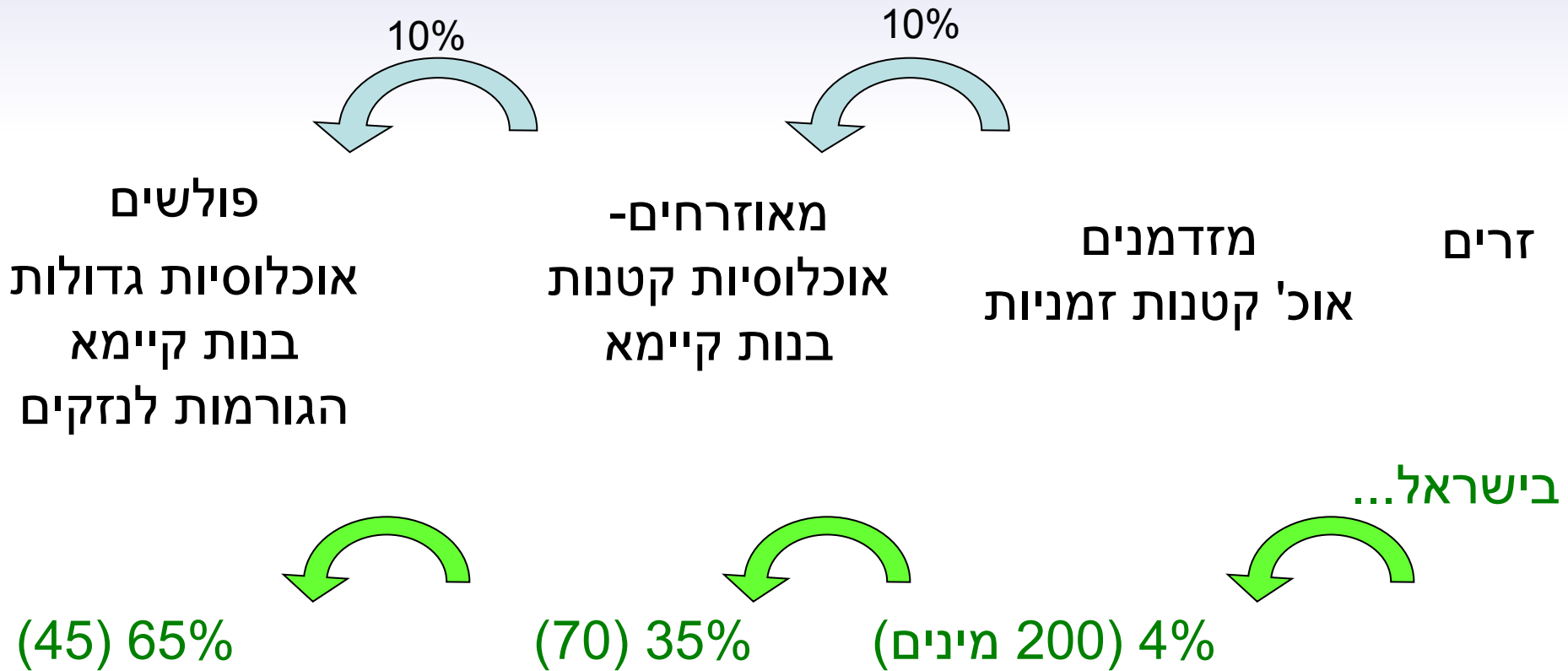
התבססות
והתפשטות

השפעה

המעבר מהשלב האיטי לפלישה המואצת:

- שינויים גנטיים המשפרים עמידות
 - הגעה של מין המאפשר האבקה/הפצה
 - עלייה בהיקף השטחים המופרים
 - בנק הזרעים בקרקע
 - שינוי בדפוסי התנהגות של מינים מקומיים
- שיטה עגולת זרעים: 75 שנה
- שיטה כחלחלה: 50 שנה
- שיטת ויקטוריה: 35-45 שנה
- טיונית החולות: 15 שנה
- הבא בתור?

"כלל העשירות"

על פי חוק העשירות, 1% מהצמחים הזרים הופכים לפולשים בישראל - 9% ⇔ מצב המחייב ערנות

תכונות של צמחים בעלי פוטנציאל פלישה גבוה

1. גמישות אקולוגית – יכולת לצמוח ולהתפתח במגוון רחב של בתי גדול

2. יכולת ריבוי וגטטיבית
3. קצב צימוח מהיר
4. יכולת התחדשות אחרי פגיעה

5. תחרותיות – יעילות בניצול משאבים, אללופטיות (שחרור חומרים כימיים המונעים נביטה של צמחים אחרים)

6. ייצור זרעים בשלב מוקדם
7. יצירת זרעים רבים
8. תרדמת זרעים ממושכת (שמירת חיוניות הזרעים)

"הנחת היעדר אויבים" Enemy release hypothesis

בשל היעדר אויבים טבעיים ומחלות באזור בו פולש המין הזר,
לא קיים ויסות של האוכלוסייה שלו

באזור תפוצתה הטבעי (דרום מערב
אוסטרליה) שיטה כחלחלה נפגעת על ידי
פטרייה מקומית. רוב העצים מתים אחרי
8-10 שנים

במקביל, חלק מהזרעים נטרפים
על ידי מין מקומי של חדקונית

בתי גידול רגישים לפלישות של צומח

- בתי גידול בהם היתה הפרעה (חפירה להנחת תשתית, שריפה, כריית חול...)
- צידי דרכים = שטח מופר + העשרת הקרקע בחנקן ובלחות
- חומרי גלם כמקור לזרעים
- בתי גידול לחים (ועל כך בהמשך)

טיפול בצמחים פולשים ומתפרצים

בעבודות תשתית

בדגש תשתיות אורכיות

מרסה וולצי'אק וניר אנגרט
ינוי 2012

3 סוגי אינטרדוקציות

אינטרדוקציות
אקראיות

"נוסעים"
סמויים

בריחה אל
הטבע

אינטרדוקציות
מכוונות

ישירות אל
הטבע

משלוחי סחורות
כלי תחבורה

גני חיות וגנים
בוטניים

ייעור

ייצוב חולות

בעלי חיים כוקטור
להפצה
תיירות

מעבדות מחקר
מסחר בחיות מחמד
צמחי תרבות ונוי

אוספים פרטיים

חקלאות מים
חלקות ניסוי חקלאיות
הדברה ביולוגית

כיצד משפיעים המינים הפולשים על מערכות אקולוגיות?

*“After habitat destruction,
introduced species are the
second greatest cause of
species endangerment and
decline worldwide”.*

(Schmitz & Simberloff, 1997)

- הכחדה של מינים או צמצום אוכלוסיות מקומיות על ידי טריפה

דוגמא: דג נסיכת הנילוס – דג פלשני באגם ויקטוריה

דוגמא: נחש העץ החום – פלשני באי גואם

אורך: 3 מטר

תחביבים: צייד

ספורט: טיפוס עצים

הנחש טורף מגוון רחב
של ציפורי שיר, עופות
מים, לטאות ועטלפים.

הנחש מטיל אימה על
תושבי האי, גורם לאלפי
קצרים בחשמל ומשבש
את חיי התושבים

- תחרות עם מינים מקומיים על משאבים, כגון מזון, שטח מחייה, מים, אור וחמצן

- שינוי המאפיינים הפיזיים של בתי הגידול הנגועים כתוצאה מהשתלטות צמחים פולשים שהם "מינים משני סביבה"

דוגמאות:

- ייצוב חולות נודדים וסגירת שדה הראייה למיני בעלי חיים פסמופיליים
- סגירת גופי מים על ידי צמחי מים פולשים צפים הגורמים לירידה בשיעור החמצן, לשינוי טמפ' המים, לירידה ב-pH ולעלייה בריכוז ה- CO_2
- נרחיב בהמשך ---

• הכחדה של מינים מקומיים כתוצאה מהכלאה איתם

צחראש לבן
(מין נדיר)

צחראש אדמוני
(ברח מהשבי)

מיהו הפרח הלאומי של סרי לנקה?

Nymphaea nouchali

המין המקומי

מין תרבותי

בני כלאיים

• פגיעה בתשתיות

צדפת הזברה

- פגיעה בתשתיות צנרת להובלת מים, במשאבות ובתחנות כח
- עלות הטיפול בה בארה"ב מוערכת בכ- 500 מיליון דולר בשנה.

• פגיעה בתשתיות

"אוספים טון מדוזות בשעה"
יולי 2011 בתחנת הכוח "אורות רבין"
בחדרה

יולי 2010, תחנת הכוח
אשכול באשדוד

• פגיעה בחקלאות

חדקונית הדקל:

- מזיקה במטעי התמרים המסחריים.
- הוצאה שנתית של מיליון ש"ח על מלכודות והדברה. בנוסף, נזק שלא הוערך לענף התמרים בגלל אובדן יבול.
- הנזק הכלכלי עלול להגיע ליותר מ-40 מיליון דולר בשנה עקב איסור יצוא

"עשבים רעים" בשדות חקלאיים

• סכנה לבריאות

הפצה של טפילים, מזיקים ומחלות

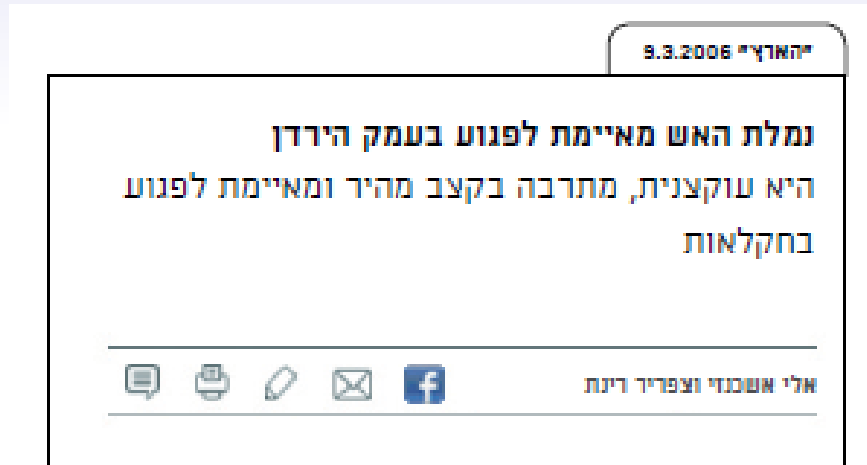
צמחי מים המאטים זרימה מעודדים התפשטות יתושים מפיצי
מחלות

• סכנה לבריאות

יתוש הטיגריס האסיאתי

• נזקים לתיירות

נמלת האש הקטנה

- פגיעה בגנים ציבוריים ובאתרים ארכיאולוגיים

אילנתה בלוטית ב"גן ורדים" (לשעבר...) בירושלים
ובעתיקות ברומא

• פגיעה במים

- מין אשל הפולש בדרום מערב ארה"ב מכלה כ-2 מיליון קוב מים יותר מאשר הצומח המקומי כל שנה, כמות שוות ערך ל-35 מיליון דולר בשנה מאבדן מים להשקיה, שתיה והפקת חשמל.
- אלף-עלה מימי בדרום אפריקה הפחית ב-50% את איכות היבולים החקלאיים וחסם תעלות ותשתיות באזורי נחלים.

• פגיעה במים

איכנהוריה גדולה ("יקינתון המים") גרמה לאבדן של 10% מהמים הזמינים לאדם באזור בו פלש בנהר הנילוס

- קצב ריבוי מהיר
- גורם לעלייה באידוי המים ולירידת ריכוזי החמצן, ה- pH וכמות האור הנכנסת למים.
- מאט זרימה בתעלות ניקוזפוגע באיכות המים ע"י העשרה בנוטריינטים
- דוחק מינים מקומיים

Update on the environmental and economic costs associated with alien-invasive species in the United States

David Pimentel*, Rodolfo Zuniga, Doug Morrison

College of Agriculture and Life Sciences, Cornell University, Ithaca, NY 14850-0901, United States

Available online 29 December 2004

“Invading alien species in the United States cause major environmental damages and losses adding up to almost \$120 billion per year.”

Pimentel 2005, *Ecological Economics*

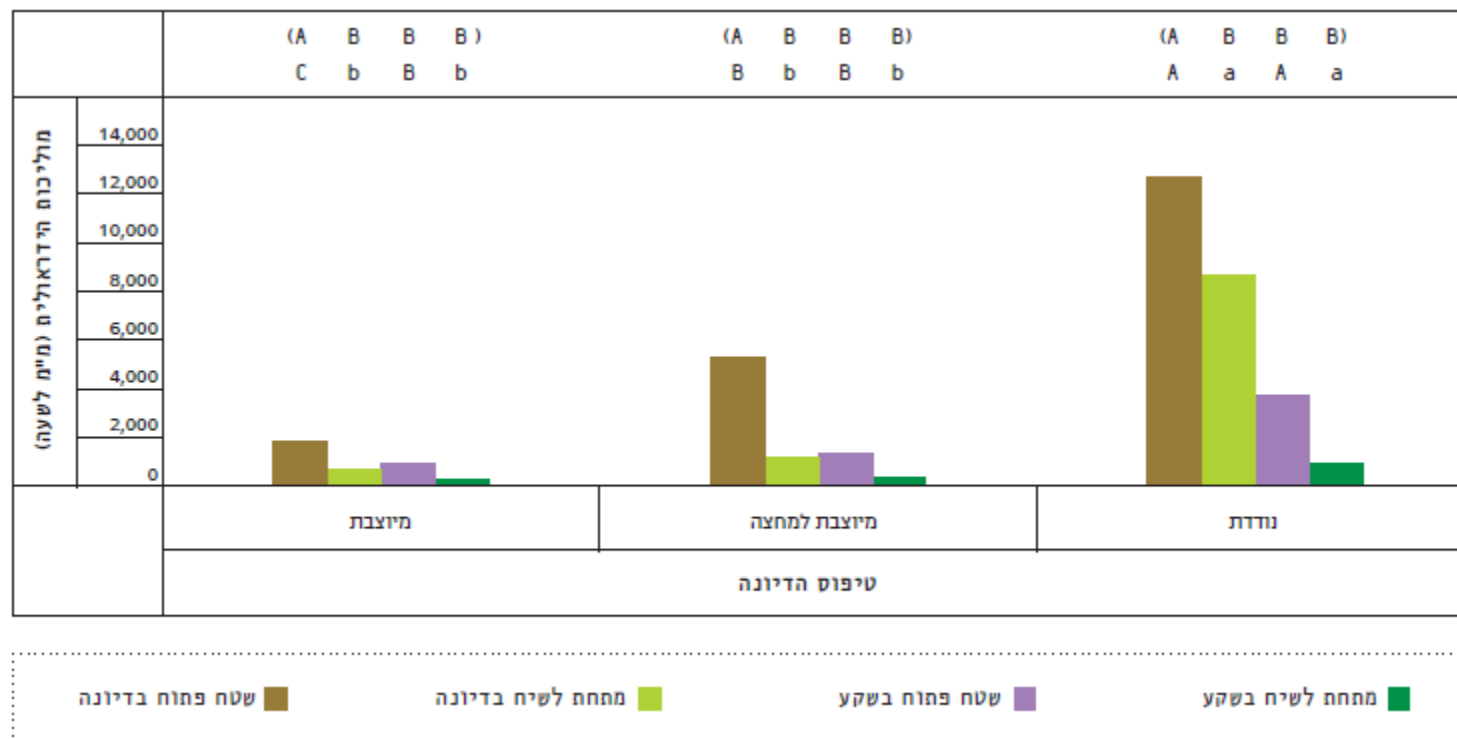
הנקודה הישראלית

- צפיפות אוכלוסייה – הגברת מוקדי פלישה
- ריבוי תשתיות ופיצול בתי גידול
- צמידות שטחים טבעיים לשטחי חקלאות
- בתי גידול רגישים במיוחד: חולות ובתי גידול לחים

חולות כבית גידול רגיש לצמחים פולשים

- תנאים קשים - כיסוי צומח דליל
- מצומצם בהיקפו
- הפלישה משנה את אופיו
- דחיקת מינים מקומיים

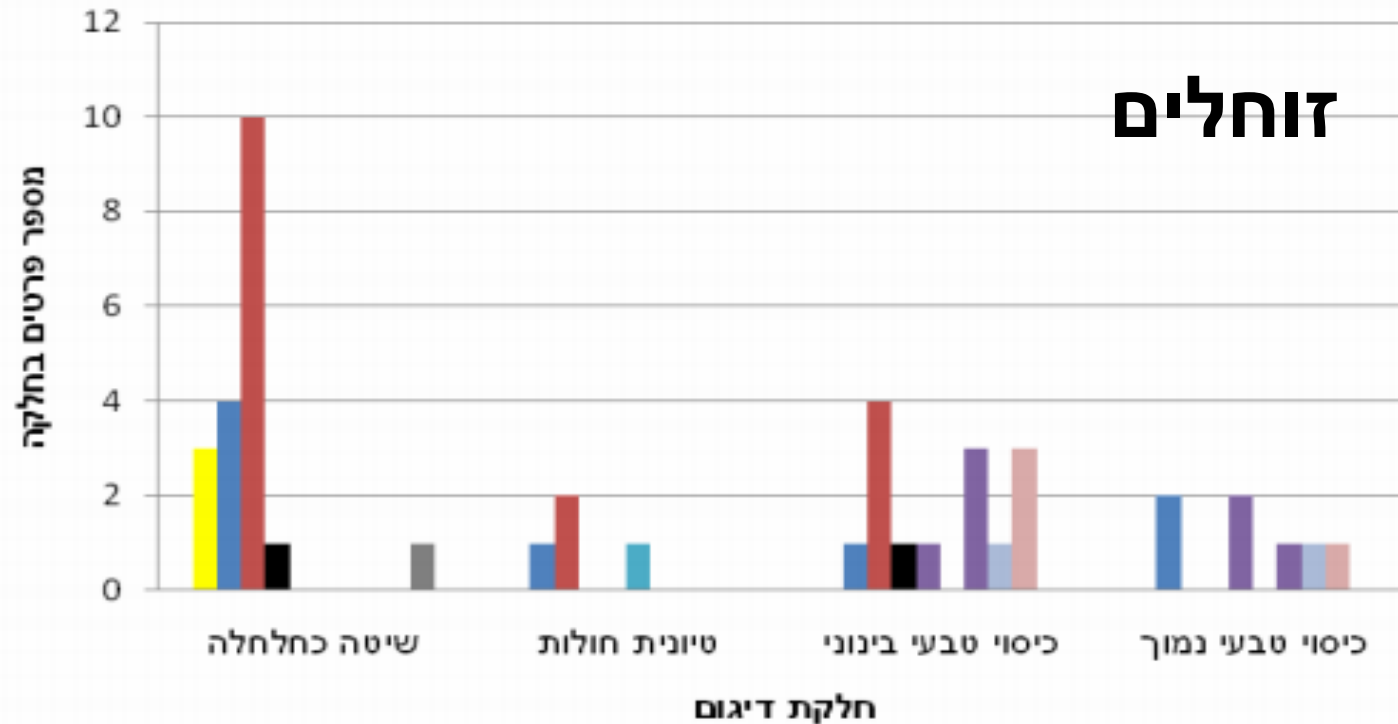
הצומח משפיע על התנאים הא-ביוטיים

ע"פ שלי וחוב' 2011

עדויות להשפעה שלילית על מינים פסמופיליים

זוחלים

גדות נחלים כבית גידול רגיש לצמחים פולשים

- מים לאורך השנה
- נחל כוקטור להפצת זרעים
- הפרעה ע"י הצפות יוצרת נישות לחדירה והתבססות + הרס הצמחייה המקומית
- בישראל ידועים כ- 25 מינים של צמחים פולשים שכבר התבססו בבתי הגידול הלחים.

אמברוסיה מכונסת

- התפשט בארץ תוך 10 שנים
- בנחל אלכסנדר- תוך 5 שנים
- יחידות צפופות וגבוהות, דחיקה
- אלרגניות גבוהה

אלף-עלה מימי

בדרום אפריקה הפחית ב- 50% את איכות היבולים החקלאיים
וחסם תעלות ותשתיות באזורי נחלים.

עין אלרואי

איכנהוריה גדולה (יקינטון המים)

- קצב ריבוי מהיר
- מין משנה סביבה הדוחק מינים מקומיים
- פולש בנחל אלכסנדר, בקישון, בעמק החולה, בנעמן
- יבוא הצמח נאסר בשנת 2009, אך הוא נמכר עדיין במשתלות
- מהווה נשא למינים נוספים של פולשים כ"נוסעים סמויים"
- מתפשט בישראל בהעברה מכוונת של הצמח (או מים המכילים זרעים) מבריכות נוי לגופי מים טבעיים, או פסולת גינון הנשטפת לנחלים.

Thiara scabra

- חלזון ממזרח אסיה
- מתפשט לאורך חופי הכנרת, במעיינות עמק בית שאן, בשמורת עין אפק, ובחלק מנחלי החוף
- מהווים 95% מהחלזונות בכנרת
- דוחק את המין המקומי מגדלית הנחלים

מינים פולשים בישראל

הקבוצה	מס' מינים	מקור
חרקים	220	פרידברג 1997 Roll et al. 2007
18 מינים בסביבה היבשתית בישראל נמנים על רשימת 100 המינים הפולשים החמורים ביותר		
יונקים	1	Mendelssohn & Yom-Tov רול 1999, 2004
צומח עשבוני	מאות	
צומח מעוצה	עשרות	

כל הנתונים מראים כי בעיית המינים הפולשים
בישראל עלולה להחמיר בשנים הקרובות.
התופעה של צמחים פולשים מהווה בעיה לבתי גידול
טבעיים, לשטחים חקלאיים, לגינות ופארקים.
מה עושים?

לצפייה בסרטון על נמלת האש הקטנה באתר
החברה להגנת הטבע:

<http://www.teva.org.il/?CategoryID=1397&ArticleID=7481>

שלוש חזיתות לטיפול במינים פולשים

1. מניעה

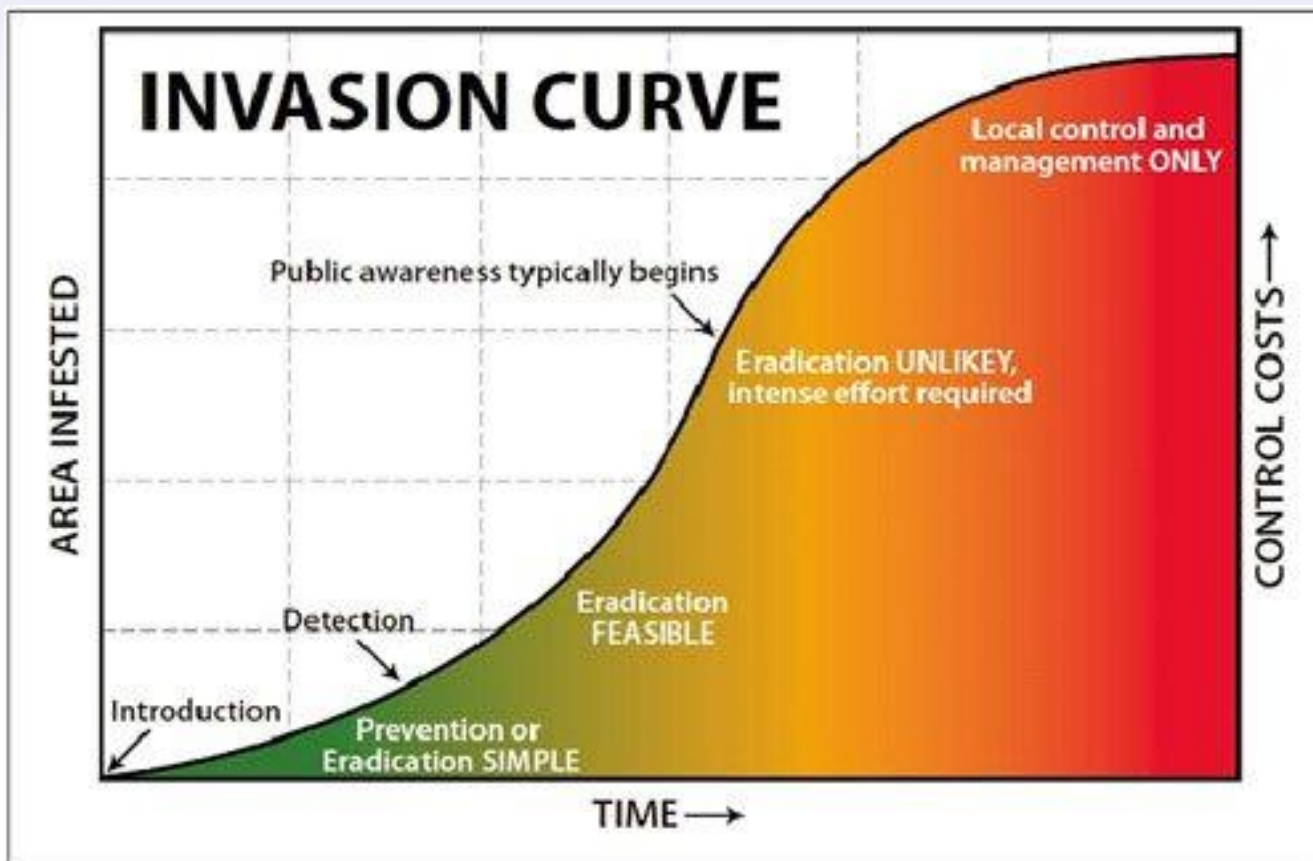
חקיקה, אכיפה והסברה; הערכות מקדימה למצב של פלישה

2. גילוי מוקדם וטיפול מהיר

ביעור של מוקדי פלישות חדשים עוד בטרם התבססו או
בטרם החלו להתפשט

3. ממשק והקטנת הפצה

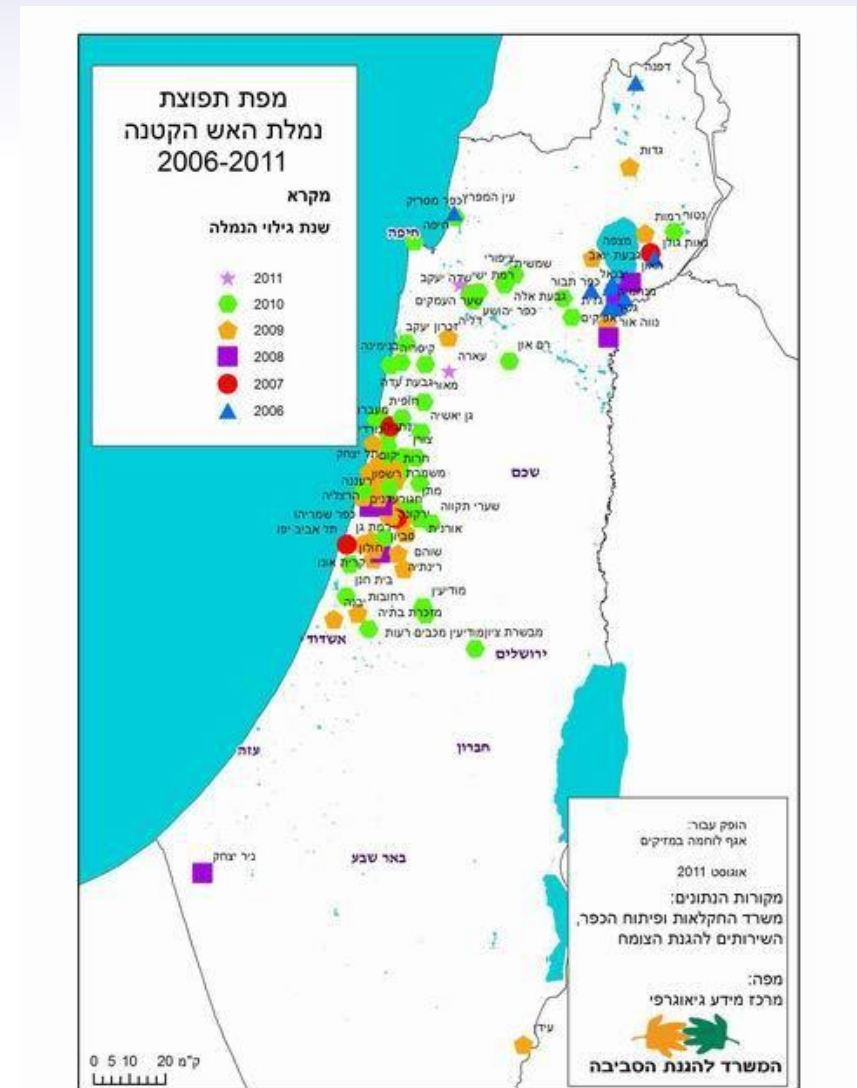
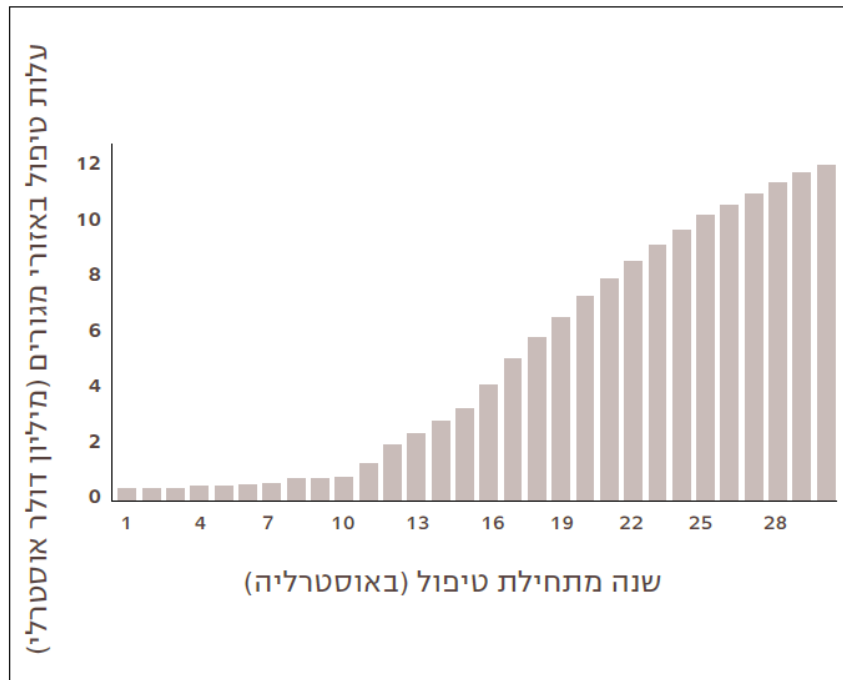
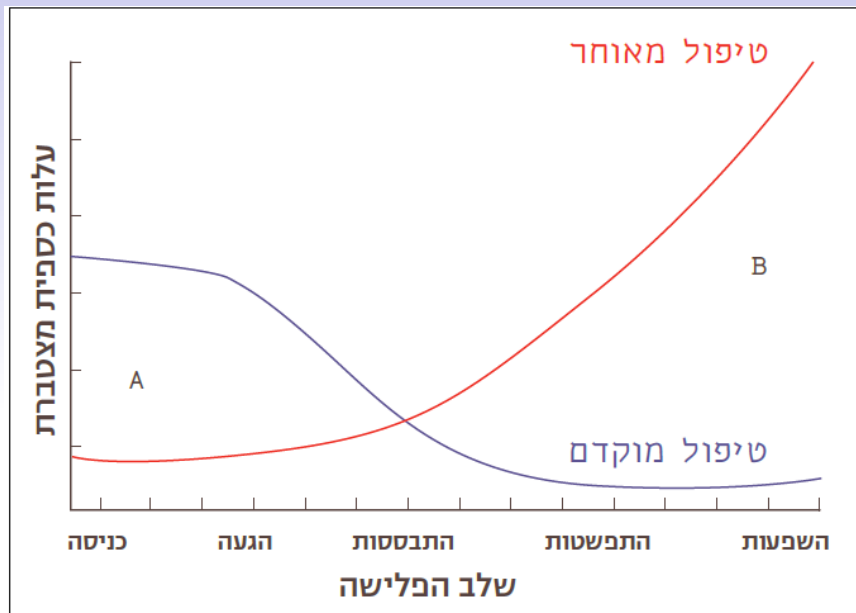
"Prevention is better than cure"

- זולה
- יעילה
- קלה ליישום
- ידידותית לסביבה

- חקיקה, אכיפה והסברה לנשאים המפיצים מינים פולשים
- הערכות מקדימה למצב של פלישה.

מקרה מבחן: נמלת האש הקטנה

חקיקה

אחריות על יבוא:

- רט"ג – חולייתנים (עופות, זוחלים, יונקים, דו-חיים)
- משרד החקלאות – צמחים, דגים, חסרי חוליות

בעיות:

- ההתייחסות בעיקר בהקשר של ווטרינריה והגנת הצומח, אין התייחסות לנזק האקולוגי
- חוק הגנת חיות הבר לא נוגע לצמחים, דגים, וחסרי חוליות
- בחוק גנים לאומיים, רשימת המינים אשר לא ניתן לצוד, ללכוד, לגדום או לפגוע בהן אלא בהיתר מיוחד לפי החוק, כוללת גם מינים פולשים.
- החוק כיום אינו מכיל כל איסור על שחרור מכוון או רשלני של מינים זרים אל הטבע
- היעדר חקיקה המסמיכה לפעול ולתקצב את כל היבטי המניעה והטיפול בנזקי מינים פולשים זרים

הגדרת רמת איום אקולוגית

- יכולת אללופטית (מקדם=3)
- יכולת חדירה לשטחים טבעיים (מקדם=7)
- יכולת ליצור עומדים צפופים (מקדם=13)

דוגמאות	רמת האיום האקולוגי	יכולת ליצור יחידות צפופות מקדם = 13	יכולת לחדור לשטחים טבעיים מקדם = 7	יכולת אללופטית מקדם = 3	חישוב ערך האיום
שיטה דוקרנית, רוביניה בת-שיטה	1	—	—	—	0
לנטנה, פיטולקה אמריקאית	2	—	—	+	3
מלוח ספוגי, וושינגטוניה חסונה	3	—	+	—	7
סולנום זיתני	4	—	+	+	10
דטורה זקופת פרי, קיקיון מצוי	5	+	—	—	13
איזדרכת מצויה, טבק השיח	6	+	—	+	16
שיטה כחלחלה, טיונית החולות	7	+	+	—	20
אילנתה, צלקנית, כנפון, איכהורניה	8	+	+	+	23

רשימת צמחי הנוי הזרים הלא רצויים בישראל

- מינים פולשים באזורים בעלי תנאי אקלים דומים לישראל
- 142 (+10) מינים
- 96 מתוכם כבר נמצאים בשלבי פלישה

בגדר המלצה אין איסור חוקי

שם מדעי

Myoporum laetum

montanum

Myriophyllum aquaticum

Nassella trichotoma

Nicotiana glauca

Oenothera drummondii

צמח מאוחר

צמח הנוכח בישראל
רק במקומות בהם
מגודל או ניטע

צמח אשר נוכחותו
בישראל לא ידועה
לפי שעה

הערה לגבי סוג מסוים
של בית גידול בו עלול
הצמח לפלוש

ביעור מוקדם

- טיפול פיזי (כריתה, עקירה, שריפה) לא יעיל ברוב המקרים
- חיטוי סולארי קשה ליישום, לא ספציפי, יקר

- בעלי חיים בעיה מול דעת הקהל!

טיפול כימי:

- ריסוס: לא יעיל על עצים בוגרים
- קידוח-מילוי: איטי
- כריתה-מריחה: דורש טיפולים חוזרים

- - בעיות זיהום
- - דורש זמן, כסף, עקביות וסבלנות

טיפול ביולוגי:

- פגיעה במינים מקומיים
- קשה לשליטה
- רק כשאין אמצעי אחר, שטחים נרחבים
- ש. כחלחלה בדרא"פ - דלדול אך לא הכחדה
- זול...
- החלפה במינים מקומיים מהירי צמיחה

ממשק והקטנת הפצה

דוגמא: אמברוסיה מכונסת

- פעילות של המשרד להג"ס למניעת התפשטותו לנחלים נוספים

חפש

אמברוסיה

נושאים א' - ת'

דף הבית * אודות המשרד * אורח חיים ירוק * בסביבה שלך * חופש המידע * הרשמה לניוזלטר

דף הבית > משאים א' - ת' > טבע ומגוון ביולוגי > מינים פולשים > אמברוסיה מכונסת

מפת מוקדי אמברוסיה מכונסת

הצג במפה מוגדלת

אמברוסיה מכונסת

המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות, רשות הטבע והגנים, רשויות הניקוז ורשויות הנחלים פועלים במשותף כדי לבלום את המשך התפשטות **האמברוסיה המכונסת** והמינים הזרים האחרים מסוג זה, כאשר הסכנה המיידית היא הגעת הצמח לגליל, לאגן הכנרת ולאזור העמקים. תכנית לאומית לטיפול באמברוסיה המכונסת נמצאת בהכנה בימים אלו. במסגרת התכנית ינתן דגש גם על מוקדים חדשים של התפשטות האמברוסיה.

אמברוסיה מכונסת - עלים
צילום: ז'אן-מארק דופור-דחר

דיווח על מוקדי אמברוסיה חדשים

זיהיתם מוקד חדש של אמברוסיה מכונסת? מלאו את **טופס הדיווח על מוקד אמברוסיה מכונסת** ושלחו לחצי פדרמן (פריקטור) התכנית הלאומית לטיפול באמברוסיה המכונסת) לדוא"ל: royfederman@gmail.com

מינים פולשים

< צמחים פולשים בישראל

✓ אמברוסיה מכונסת

« מפת מוקדי אמברוסיה מכונסת ידועים

הגירה והתפשטות של מינים פולשים

השפעות אקולוגיות של מינים פולשים

טיפול ומניעה על ידי הסכמים, אמנות וכלים משפטיים

מידע ושירותים

< חדשות ואירועים

< צור קשר

דוגמא 1 - שיטה כחלחלה בשמורת עינות גבתון

2010

2005

דוגמא 2: עבקנה שכיח כטיפול ביולוגי בנחל אלכסנדר

כיסוח

חפירת בורות

שתילה

לא חזר?

דוגמא 3- טיונית החולות בחולות חולון, יבנה, קרית ים, מעגן מיכאל

תלמידים עושים ממשק - עוקרים את הצמחים הפולשים
ושומרים על הסביבה הטבעית שליד ביתם.

הפרויקט לווה בסקר חינוכי ובסקר שדה, לבחינת ההשפעה של
הפרויקט על העמדה הסביבתית של התלמידים ועל התוצאות
בשטח.

5.54x12.61	602	עמוד 22	(גל-גפן) (חולון)	09/05/2012	31976029-7
החברה להגנת הטב - 83364					

חינוך

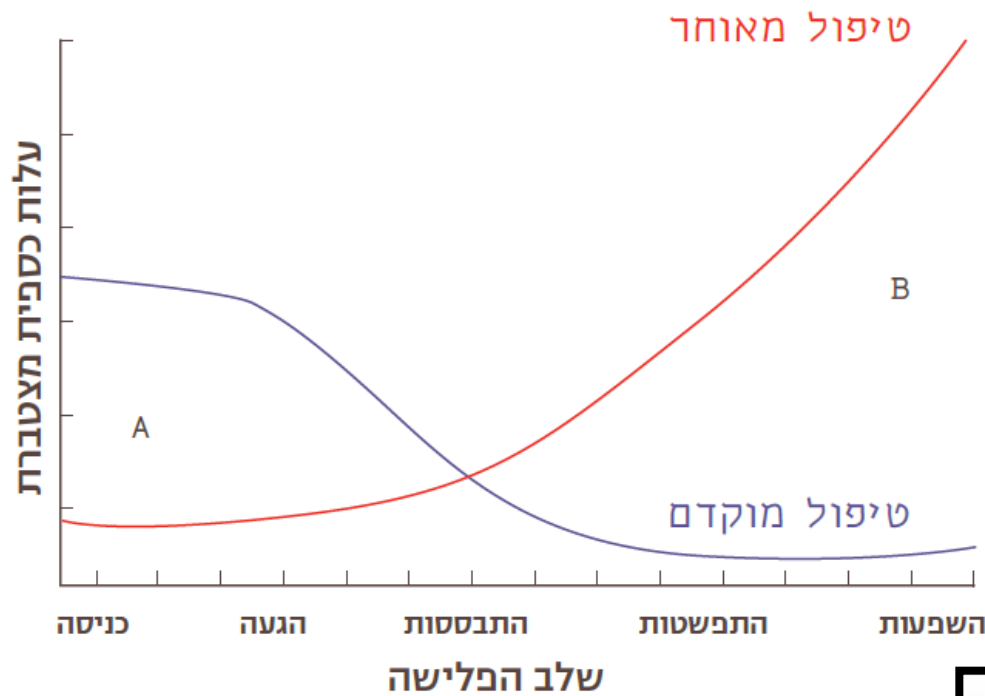
סילקו את הפולשים

בפעילות מיוחדת שהתקיימה לציון "יום כדור הארץ" יצאו תלמידי כיתות ח' מחט"ב ארן, בליווי אנשי החברה להגנת הטבע, למבצע מיוחד שכלל הדרכות תלמידי בתי הספר בעיר בנושא חשיבות סילוק מיני צמחים פולשים בחולות שבדרום העיר וביצוע פעולות עקירה וחשיפת החולות מהפולשים. (צילום: טל קירשנבאום)

ענבל נבו

המפתח: מניעה
המניעה נכשלה?
טיפול מוקדם הוא המפתח
הבא!

מפת דיווחי מינים פולשים

עזרה / הוספת עריכת דיווח

זוהי מפת דיווחי מינים פולשים. ניתן לצפות בדיווחים שאחרים סימנו על המפה וניתן גם להוסיף דיווחים חדשים למפה. לחיצה על נקודה במפה מציגה את פרטי הדיווח.

על מנת להוסיף דיווח חדש:

- יש להתמקד למקום הרצוי במפה. ניתן להחליף מפת רקע כדי להתמצא - כפתור 'החלפת מפת רקע' בפניה ימנית עליונה.
- לחיצה על 'הוספת דיווח' בפניה שמאלית עליונה.
- בחירה בסוג הדיווח - לחיצה על בע"ח פולש, או צומח פולש.
- סימון הדיווח על המפה - לחיצה אחת על המפה במקום בו זוהה המין הפולש.

מלוח ספוגי

שם המין	מלוח ספוגי
רמת דיוק הזיהוי	ודאי
תאור הממצא/ מין שאינם ברשימה	
שם המדווח	גדעון פיזנטי
טלפון	
דואר	
תאריך דיווח	4/16/2012
תאור מקום ונצ.	סביב תחנת הרכבת
דיוק מיקום	מקורב

Attachments:
No attachments found

[Zoom to](#)

0 30 60km

צוות תגובה מהירה של החברה להגנת הטבע - טיפול במוקדי פלישה חדשים

תא שטח חדש ✓

שטח פתוח ✓

שטח בעל ערכיות גבוהה ✓

השיטה: איסוף מידע בעזרת הציבור

www.teva.org.il/polshim

עמוד הבית > טבע > מגוון ביולוגי > מינים פולשים
מינים פולשים

מינים פולשים (Invasive Alien Species) הם פרטים של צמחים, בעלי חיים ופטריות שחרגו מתחום תפוצתם הטבעי בתיווך של פעילות אנושית (במכוון או בשוגג), וגורמים להשפעה אקולוגית בסביבה החדשה.

המינים הפולשים מסבים נזקים אדירים לכלכלה ומעמידים בסכנה את המגוון הביולוגי העשיר של ישראל. החברה להגנת הטבע מוציאה לדרך פרויקט חדש שמטרתו לצמצם את מימדי התופעה.

כיצד אתם יכולים לעזור? דווחו על מוקדים של פלישות!

דיווח במפת המינים הפולשים יסייע לנו להתמודד עם מוקדים חדשים של פלישות ביולוגיות. במפה זו תתבקשו לדווח על תצפיות של מוקדי פלישה ביולוגית - הן של צמחים והן של בעלי חיים.

<< הדיווח יסייע לנו לבנות מסד נתונים בנושא פלישות ביולוגיות בישראל.

<< דיווחים שיאותרו כדיווחים משמעותיים לטיפול יאומתו בשטח, ואז יקבלו מענה ממשיק בהתאם לזמינות המשאבים ובתיאום עם הגורמים המתאימים.

לדיווח במפת המינים הפולשים לחצו כאן

להנחיות והדרכה לדיווח ברשת באנדרואיד באייפון

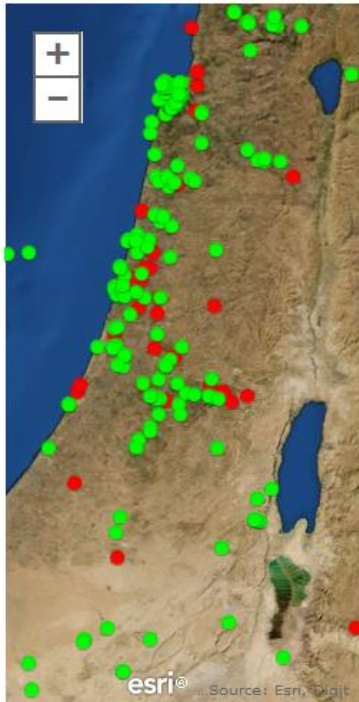
דגשים לדיווח

לספר הצמחים הפולשים בישראל

באדיבות העמדתה לעדוד וקידום שמירת הטבע במרחב התיכון, המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים

מדריך שדה לצמחים פולשים בישראל

לקבלת מדריך השדה **כתבו לנו** בציון שם, מס' טלפון, כתובת למשלוח דואר (polshim@spni.org.il)

● צמח פולש ● בעל חיים פולש

חפש <חפוש>
בכל האתר
חיפוש טיולים ומסלולים
אזור
סוג טיול
דרגת קושי
חפש

- ליים
- הוועדה לשבילי ישראל
- מגוון ביולוגי
- בתי גידול נדירים
- מצגות מסדנת המגוון הביולוגי למקבלי החלטות
- מינים פולשים
- מגוון ביולוגי - סדנה למקבלי החלטות בכירים
- מהו מגוון ביולוגי?
- הספר האדום
- The Red Book
- בית גידול נדיר בריכות החורף
- כתובות
- צפרות
- ינקים
- זוחלים וזו חיים
- צמחים ופרחים
- טבע עירוני
- טבע בקליק

www.teva.org.il/polshim

מפת דיווחי מינים פולשים

עזרה
הוספת/עריכת דיווח

זוהי מפת דיווחי מינים פולשים.

ניתן לצפות בדיווחים שאחרים סימנו על המפה וניתן גם להוסיף דיווחים חדשים למפה.

לחיצה על נקודה במפה מציגה את פרטי הדיווח.

על מנת להוסיף דיווח חדש:

- יש להתמקד למקום הרצוי במפה. ניתן להחליף מפת רקע כדי להתמצא - כפתור 'החלפת מפת רקע' בפניה ימנית עליונה.
- לחיצה על 'הוספת דיווח' בפניה שמאלית עליונה.
- בחירה בסוג הדיווח - לחיצה על בע"ח פולש, או צומח פולש.
- סימון הדיווח על המפה - לחיצה אחת על המפה במקום בו זוהה המין הפולש.

מלוח ספוגי

שם המין	מלוח ספוגי
רמת דיוק הזיהוי	ודאי
תאור הממצא/ מין שאינו ברשימה	
שם המדווח	גדעון פיזנטי
טלפון	
דואל	
תאריך דיווח	4/16/2012
תאור מקום ונצ.	סביב תחנת הרכבת
דיוק מיקום	מקורב

Attachments:
No attachments found

[Zoom to](#)

עוד באתר:

- דגשים לדיווח
- מדריך כיס לזיהוי צמחים פולשים

החברה להגנת הטבע

מדריך כיס לזיהוי צמחים פולשים בשטחים טבעיים

צמחים פולשים - סכנה למבט ולארץ בישראל

מינים זרים פולשים (Invasive alien species) הם אורגניזמים שחרגו מתחום תפוצתם הטבעי בעקבות פעילות האדם, במכוון או שלא במכוון. לאחר חרידתם לארץ הם יוצרים אוכלוסיות המתרבות בכך, מתפשטות, ומשנות בחפזן של המערכות האקולוגיות ובתנועתן שאדם מפקד מוק.

מינים פולשים פוגעים בחקלאות, בהשתיות, במקורות המים, בבריאות הציבור ובמידות, ונורמים לזק כלכלי עולמי של כ-1.4 טריליון דולר בשנה.

הצמחים הפולשים דוחקים את מיני הצמחים המקומיים, וחלקם אף פוגעים את המאפיינים הביססיים של בתי גידול סבירים, וכך הם פוגעים בכל המרכיבים של המערכות האקולוגיות, כולל בעלי חיים. תופעה שלילית זו מתרחשת במיוחד בבתי גידול לחים או חוליים, אפילו בשטחים מוגנים כמו שמורות טבע.

רק מינים קטן של מיני הצמחים הזרים הפולשים הינם פולשים, ואולם מספרים מינים בודדים של צמחים פולשים כדי לסכן את המערכות האקולוגיות המפגעות שונות בישראל.

במדריך זה מתוארים חלק מהצמחים הזרים הפולשים בישראל, המוגדרים כתופעה פלישה שונת. חשוב לזכור, כדוגמה נשק פולש עובר לשלל ההתפשטות המהירה, קשה יותר לבקר אותו, עלולות הפיכתו בנאות מאד, לכן דיווח על צמחים פולשים בשטחים טבעיים מסייע לאתר במהירות את המוקדים החדשים ולזמן אליהם את משאבי הפיקול הנדרשים כדי למנוע אותם בקלות יחסית לפני ההתפשטותם על פני שטחים גדולים אוני נוספים.

לדיווח ומידע נוסף www.teva.org.il/polshim

אין לבצע פעולות הרבה עצמאית בשטח - פיקול במינים פולשים הוא משימה המחייבת ידע אקולוגי, ודרישה עם רשויות סמטפוריות שונות.

בתיבת הדיווח דיווח

עריכת דיווח דיווח

עריכת דיווח דיווח

החברה להגנת הטבע

English | العربية | דרשים | לוח סילוס ואיחוס | הרשמו לניוזלטר | תרמו לנו | הצטרפו אלינו | אודות החברה | הפנו לך הבית

עמוד הבית > טבע > מנון בילוגי > מינים פולשים

מינים פולשים (Invasive Alien Species) הם פרטים של צמחים, בעלי חיים ופטריות שחרגו מתחום תפוצתם הטבעי בתיווך של פעילות אנושית (במכוון או בשוגג), וגורמים להשפעה אקולוגית בסביבה החדשה.

המינים הפולשים מסכנים נזקים אדירים לכלכלה ומעמידים בסכנה את המגוון הביולוגי העשיר של ישראל. החברה להגנת הטבע מוציאה לדרך פרויקט חדש שמטרתו לצמצם את מימדי התופעה.

כיצד אתם יכולים לעזור? דווחו על מוקדים של פלישות!

דיווח במפת המינים הפולשים יסייע לנו להתמודד עם מוקדים חדשים של פלישות ביולוגיות. במפה זו תתבקשו לדווח על תצפיות של מוקד פלישה ביולוגית - הן של צמחים והן של בעלי חיים.

<< הדיווח יסייע לנו לבודד מסד נתונים בנושא פלישות ביולוגיות בישראל.

<< דיווחים שאותם כדווחים משמעותיים לטיפול 'אומתו בשטח, וזה קבלו מענה ממשיק בהתאם לזמיות המשאבים ובתיאום עם הגורמים המתאימים.

לדיווח במפת המינים הפולשים לחצו כאן

להנחיות והדרכה לדיווח ברשת באנדרואיד באייפון

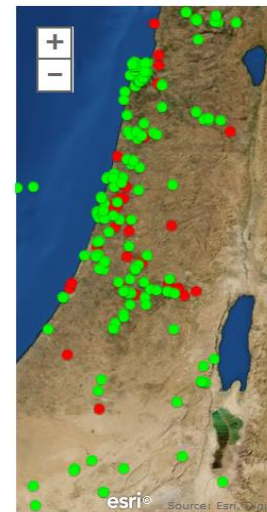
דגשים לדיווח

לספר הצמחים הפולשים בישראל

באדיבות המנהלת לעידוד יזמים שירות הטבע מנהלת היזמים, המשרד להגנת הסביבה ורשות הטבע והגנים

מדריך שדה לצמחים פולשים בישראל

לקבלת מדריך השדה **כתבו לנו** בציון שם, סמ' טלפון, כתובת למשלוח דואר (polshim@spni.org.il)

צמח פולש • בעל חיים פולש

polshim@teva.org.il

חפשו <חפוש>

בכל האתר

חפשו טיולים ומסלולים

אזור

סוג טיול

דרגת קושי

חפשו

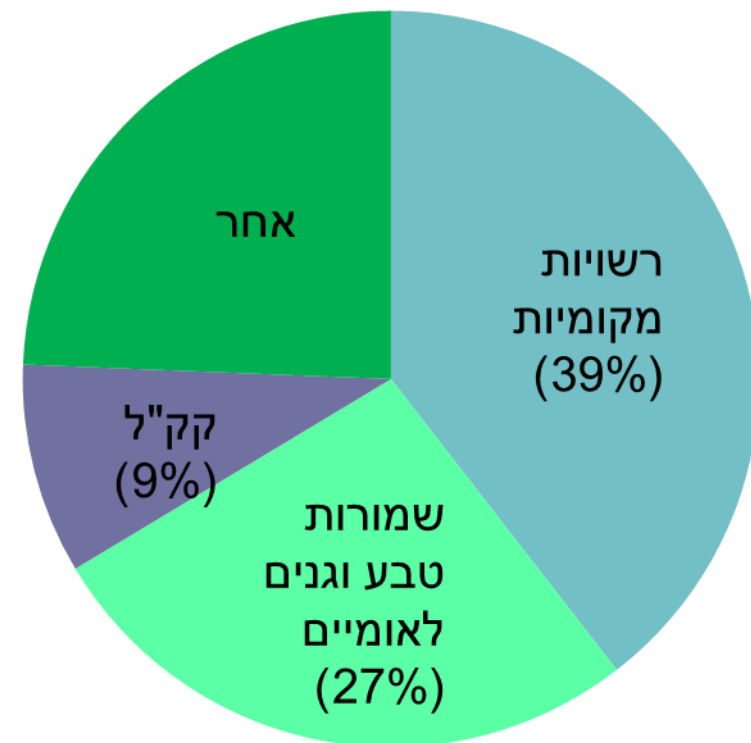
- המלצות למסלולים
- טיולים
- המקור: לשבילי ישראל
- מגוון ביולוגי
- בתי גידול נדירים
- מגוון סמטות המגוון הביולוגי
- למקבלי החלטות
- מינים פולשים
- מגוון ביולוגי - סדרה למקבלי החלטות בכירים
- מהו מגוון ביולוגי?
- הספר האדום
- The Red Book
- בית גידול נדיר בישראל החורף
- כתבות
- צפרות
- יזמים
- זוחלים ודו חיים
- צמחים ופרחים
- סבע עיוני
- סבע בקוליק

בעקבות הדיווחים:

1. העברת דיווחים לגורמים המנהלים את השטח

מעמד השטחים בהם דווחו מינים פולשים

שיטה כחלחלה במצפה משואה

מטופל ע"י אזור השפלה והחוף, קק"ל

דטורה בנחל צאלים, שמורת מדבר יהודה

2. טיפול ע"י החברה להגנת הטבע

תיעדוף הטיפולים:

1. שטח פתוח
2. שטח בעל ערכיות גבוהה
3. היקף פלישה מצומצם

אילנתה בלוטית בירושלים

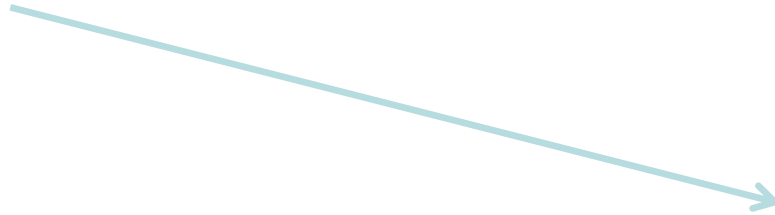

אופן הטיפול בדיווחים

1. בדיקת מעמד השטח
 2. בדיקת היקף הפלישה והשפעתה
 3. וידוא מיקום מול המדווח
 4. בדיקה ראשונית בשטח
 5. יציאה לטיפול
- חורש לשימור 22 תמ"א

שיטת עלי ערבה בשולי כרמיאל, מעל נחל שזור
במעלה אגן הניקוז של נחל חילזון, אחד הנחלים המרכזיים בגליל
התחתון המערבי

אמברוסיה מכונסת ליד נחל עדה

- מין אלרגני, שתלטן וקשה לטיפול
- טרם התפשט באזור זה

טיונית החולות בגלבוע

- צמח פולש המתפשט במהירות במישור החוף
- טרם התפשט באזור זה

אילנתה בלוטית באזור מעלות

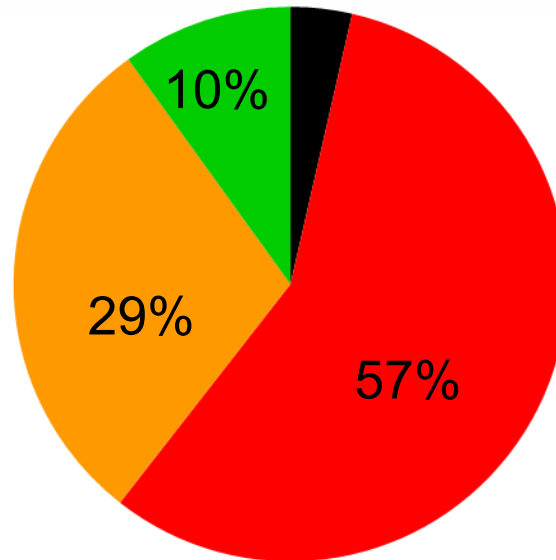
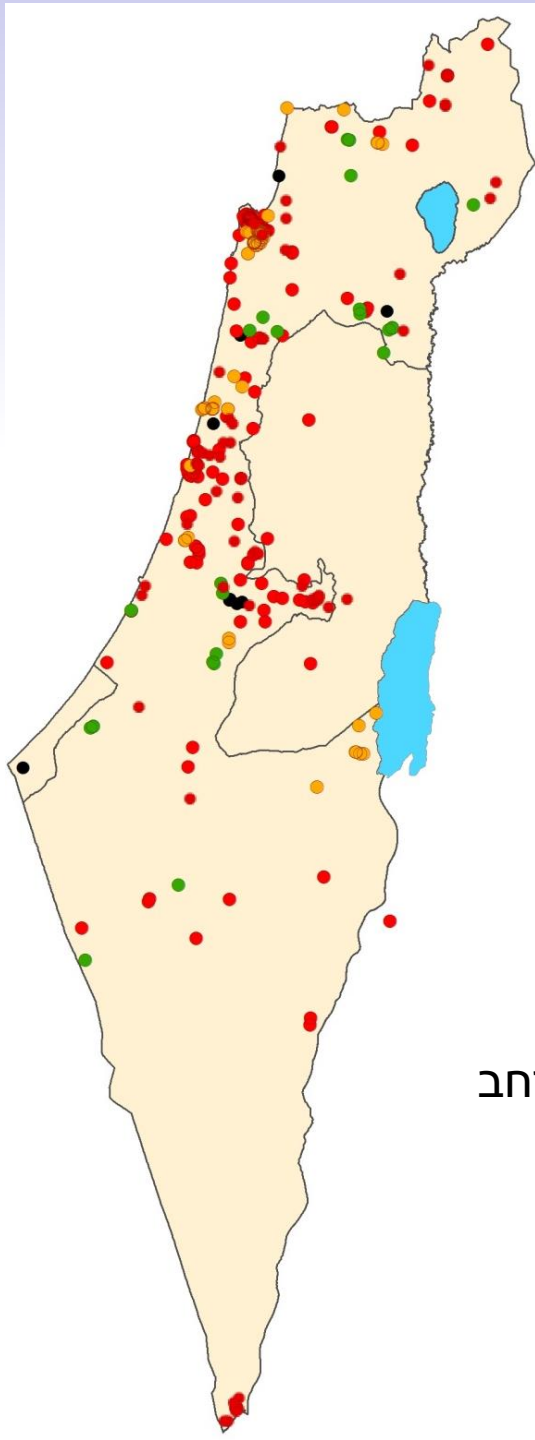
"יער" של סורים בשמורת
בריכות צוריאל

צילומים: רועי פדרמן

מפת הדיווחים - צמחים פולשים

כ- 400 דיווחים עד כה

היקף נרחב ●

לטיפול ●

בטיפול ●

טופל ●

טבק השיח בגלבוע

צילום: עמית מנדלסון

הגדלת המודעות בקרב מקבלי ההחלטות ובציבור הרחב

• גינון נכון

• לא לשחרר לטבע

• אקטיביזם

Release of classroom pets bring more invasive species here

JUN 17 2013 CELESTE BOTT 2 COMMENTS

Like 42 Tweet 29 Pin it Share 5

Oregon Sea Grant researcher Sam Chan is studying the release of plants and animals from classrooms, a potential new pathway for invasive species. Photo: Oregon Sea Grant

When Oregon State University professor Sam Chan was invited to attend a spring release party at his fourth grade son's classroom, he assumed it had something to do with school getting out for summer.

Instead, Chan's son and his classmates were releasing into a local stream the crayfish they had raised during the school year.

Chan then noticed what would inspire his future research – the crayfish weren't native to Oregon, but to the Ohio River Valley.

"It alerted me to the fact that teachers

"פיקח יוצא מצרה

שחכם לא היה

נכנס אליה..."